

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An lex æterna naturali humana ac diuina distinguatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Solutio tori, & io ci causa mentiri, atq; id genus re-
liqua. Respondetur quod quantum ad le-
gem humanam indifferentia quoq; dicun-
tur ea quæ non sunt valde mala, ut pote ex
quib. nulla emergit iniuria aut grauis ab-
surditas, q̄ quidem bona causa, ut impu-
ne fiant permittit, haud tamen approbat,
qualificata, id enim facere nequit, quoniã
lex diuina & naturalis nihil tale pmittit.

Altera Item arguitur. Permittere conuenit perso-
nis etiam priuatis, quibus cū incumbat fi-
lios uel p̄ximos corripere, cōtingat eis tā-
men conuiuere, ergo nō est proprium vel
principis uel legis. Respondetur, quod id
permittit q̄ cōmode vindicari non pōt,
hoc cōuenit legi, permittit autē exigna-
tia aut iniqua indulgētia, q̄ uerare q̄ se-
nec, hoc priuatim accidit. Qui uero corri-
pere nō obligatur, is pmittit nō cōfetur.

**Ad pri-
mum
argum.
princi-
pale**

Ad primum igitur argumētum rōde-
tur, q̄ & si largo mōdō præcepti appellatio-
ni prohibitio ē supponatur. eo q̄ cessat
re malo q̄ prohibitio curat, inchoatio
est boni, quo p̄ceptio tendit, nihilominus
clarioris explanationis gr̄a distinguuntur.

**Ad se-
cundū.**

Ad sc̄d m̄ rōdetur, q̄ consilere cum vim
non habeat: coercitiuam, non habet rōnem
legis, & ideo non est proprium principis
munus, sed cuiq; priuatae personæ cōpete-
re pōt. Quare ineptē Accursius super ean-
dem legem, Legis uirtus adnotauit consu-
lere esse quintā uirtutem legis, ocularius
enim Bart. id negauit Apparentior autē rō
suasisset quintam uirtutem legis esse præ-
miare. Nā ut Solon & Democritus aiebāt
duo diuina lumina cūcta gubernant, præ-
mium scilicet & p̄na. Quod Iurisconsultus
l. 1. de iustitia & iur. conuulsiuissime ani-
maduertit. Et rō naturalis est q̄ ur auctor
est Arist. Ethic. 10. duob. hoies maxime af-
ficiuntur, Luoluptate & dolose quare ex
vna parte alliciendi sunt hoies præmijs, ex
altera terrendi supplicijs. Attamen p̄ p̄na
punire potius legi tribuitur quam premia-
re, q̄ punire coactiuā uim habet, que id-
circo soli principi conuenit. præmiare ue-
ro non est cogere, & ideo priuatis ēt per-
sonis cōceditur. Tametsi & alteram pos-
simus causam subijcere, q̄ uirtus honesta-
tis gr̄a est persuadenda, q̄ satis est ipsa sui
ipsum præmium, p̄na autem prauis eo ne-
cessaria est, q̄ cum sint uoluptatib. man-

**Solon.
Demo-
critus.**

**Prima
rō qua-
re puni-
tio po-
tius le-
gis opus
quā re-
munera-
tio.**

**Secun-
da ratio.**

cipati, contrarijs doloribus sunt arceri di-
rōsum est, q̄ etiã metus p̄næ non sit sim-
pliciter uirtus, est tamē (ut ait August.) ue-
luti fera quæ amoris filium iuducit & ideo
expedit timore p̄næ corruptos homines
& a tramite deuios in uiam retrahere, ut
inde uirtutum assuetudine earum officia
illis dulcescere incipiant. Præterea quan-
do perditis illis qui supplicia perpetiuntur
nihil soluta p̄na proderit, cedit tamen
in aliorum commodum, qui illius admo-
nitione temperariue uiuent.

**Ad ter-
tium
argum.**

**QVAESTIO III.
DE LEGE AETERNA.
S.Tho. 1. 2. quæst. 93.
ARTICVLVS I.**

*Vtrum lex aeterna a naturali humanaque
& diuina distinguatur.*

Quoniam in definitione, ef-
fectu & actu, debita series pos-
scit ut de legū diuersitate di-
camus. Arguitur autē a parte
negatiua, q̄ non sint quatuor legum spe-
cies, quas doctores connumerant, s. aeter-
na, naturalis, humana, & diuina. Lex idem
est quod ius, ius autē non diuiditur nisi in
naturale & positiuū, ut lib. 3. q. statim 1. vi-
debimus. Vnde cū ius positiuū diuidatur
in ius gentium & ciuile, hæc tātum tria di-
stinguuntur iura. In naturale, & gentium,
& ciuile, ut est uidere Inst. eod. tit. & ff. de
iust. & iure & in Decret. dist. 1. Non ergo
quatuor sunt legis species. Præterea est &
lex fomitis q̄ Paulus (ut supra citauimus
ad Ro. 7.) appellat legē membrorum re-
pugnantiē legi mentis nostræ, plures ergo
sunt quā quatuor. In cōtrarium est quod
ait Sapiens, Prouer. 8. de lege aeterna, quæ
sapiētia Dei est. Dominus possedit me ab
initio uiarum suarū, antequam quidquā
faceret a principio, ab æterno ordinata sū.
Et infra. Quando legē ponebat aquis, cū
eo erā cūcta componens. Et de naturali
ait Paul. ad Roma. 2. Gentes, quæ legem
non habent, naturaliter quæ legis sunt faci-
ciūt. Et de humana ad Ro. 12. Omnis ani-
Soto, de iust. & iu. B ma

**Prima
rō ad la-
befactā-
dā par-
titionē
legis.**

**Secun-
da ratio**

Sapiēs.

Paulus.

o par
olutio
rgu.

Hierc. ma potestatibus sublimiorib. subdita sit. Et de diuina Hieremias 31. Dabo legem meam in uisceribus eorum & in corde eorum scribam eam.

Pro quaestione huius intellectu recolendum est discrimen illud quod capite huius libri adnotauimus interius acceptum pro lege que est iustitie regula, & acceptum pro iusto quod est eiusdem virtutis obiectum. Hoc. n. supposito facile ad presentem quaestione duabus conclusionibus respodetur. Prior est: Quatuor sunt legis species, que in titulo quaestione proponuntur. Lex enim (ut supra exponetes dicebamus) nihil aliud est quam regula & preceptio prudentie, per quam q. curam gerit Republice illam gubernat & administrat, gubernatorum autem primus supremusq. est Deus, unde omnis potestas deriuat. Secundus uero homo q. eius minister est, perq. eius auctoritate institutus, ergo secundum conditiones & modus gubernandi tam in Deo, quam in homine similitudis est sumedus: que legum numerus. Quod autem hac ratione quatuor distinguant legis species, sic patet, Deus in primis uniuersalis gubernator, ab aeterno uniuersorum ordinem ac dispensationem & regimen mente concepit, cuius conceptionis instar leges omnes constituenda sunt, illa ergo ordinatio & preceptio lex aeterna secundum naturam suam nuncupatur. Mox quia idem Deus auctor est naturae singulis reb. suos indidit instinctus & stimulos, q. bus in suos fines agerentur, sed homini praecipue naturalem normam mente impressit, qua se secundum rationem, qua illi naturalis, eorum scilicet atque hec ex lex naturalis, eorum scilicet principiorum q. absque discursu lumine naturali per se nota sunt, ut id facias alijs quod tibi fieri uis, & similia Deinde & eadem hominem facultate tribuit, & pro temporum, locorum, ac negotiorum qualitate per eandem legem naturae quas alias expedire iudicaret, ratiocinando constitueret, q. ideo leges ab auctore suo humane nuncupantur. Attamen quia non ad finem tantum naturalem, q. est pacificus, quietusq. reipublicae status, conditi sumus, ad quem finem praedictae leges sufficerent, uerum & ad supernaturalem felicitate creati, aliam Deus nobis insuper posuit, supernaturalem

legem tam ueterem scilicet quam nouam, quae ad illum supernaturalem finem nos adduceret. Et haec est lex diuina. At quia de horum singulis seorsum perspicacius facturi sumus sermonem, satis est hic numerum explicuisse. Adhibetur tamen secunda conclusio, quae superioris corollarium est. Non eodem modo species istae legum differunt, aeterna enim differt ac ceteris tribus, quod ipsa fons illarum est & origo, non utriusque laeta, sed ferens, non impressa, sed imprimens, non denique alterius participatio, sed lux, cuius aliae sunt participationes. Reliquae uero inter se hoc distant, quod lex naturalis, est impressio facta in ipsa creatioe naturae, lex uero humana, est regula ab homine, posita per facultate sibi diuinitus collatam, lex uero diuina, est lumen infusum homini, quam ideo Hieremias uocat legem scriptam in cordibus. Igitur quamuis lex aeterna, diuina etiam sit, differt tamen a diuina positiua, quod illa in Deo ab aeterno existit, haec uero in nobis ex tempore.

Responsio ergo primi argumenti ex his que dicta sunt facile colligitur. Etenim quae ius pro eo quod est iustum, aequas illa est, quae in temporarijs reb. constituitur, nullum est ius hoc modo aeternum, licet sit lex aeterna. Iustum autem hoc aut constituitur a rebus ipsa natura, in qua lex naturalis uersatur, ut mutuum aut depositum reddere aut constituitur a lege positiua: Et hoc appellat Arist. 5. Ethic. iustum legale, scilicet quod antea nihil referebat, sed postquam positum est refert. Huc autem legitimum iustum aut a lege humana instituitur aut a diuina, de qua neq. Isidorus initio Decretorum, neq. ius civile meminit. Et ideo non dignoscunt nisi ius naturale & humanum, quod in ius gentium & civile subsecarur. Ad secundum respondetur, legem formatam non esse proprie legem, ut quae sua parte natura rationi non subditur, neque est in mente sed in membris. Dicitur autem per metaphoram lex, quia inclinat in sensibilia obiecta, de qua articulo tertio latius.

ARTICVLVS. II.

Virum lex aeterna sit summa ratio in Deo existens.

Restat ergo ad singulas legis species descendere. Et primo in hoc secundo articulo exponitur aeternae substantia

Secunda conclusio.

Ad primum argumentum.

Ad secundum argumentum.

Lex aeterna.